

ВЫВУЧЭННЕ КУРСА “БЕЛАРУСКАЯ МОВА. ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА” СТУДЭНТАМІ-ІНАФОНАМІ

Варанец В.І.

Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт,

Беларусь, Гродна

Уводзіны. Цікавасць да дадзенай праблемы абумоўлена фактам штогадовага павелічэння колькасці замежных студэнтаў, якія прыязджаюць на вучобу ў Беларусь.

Мэта даследавання. Вызначыць аптымальныя формы навучання студэнтаў-інафонаў беларускай мове.

Матэрыял і метады. Былі прааналізаваны вынікі працы са студэнтамі-інафонамі на папярэднім этапе. Сабрана адпаведная інфармацыя.

Вынікі. Навучанне беларускай мове студэнтаў-інафонаў з нулявым узроўнем ведаў па беларускай мове патрабуе стварэння асобных навучальных груп.

Ключавыя словы: *студэнты-інафоны, білінгі, інтэрферэнцыя, медыцынская тэрміналогія*

STUDY ACADEMIC SUBJECT “BELARUSIAN LANGUAGE. VOCABULARY” OF STUDENTS-INOPHONES

Varanets V.I.

Grodno State Medical University,

Belarus, Grodno

Introduction. Main interest to the problem is a large number of foreign students, who study at the universities of Belarus Purpose of the study. To determine the optimal forms of training of students-inophones.

Materials and methods. Collected and analyzed the results of work with students-inophones.

Results. Teaching students-inophones of belarusian language requires the creation of separate groups.

Key words: *students-inophones, billing, interference, medical terminology*

Штогод у беларускія ўніверсітэты прыязджаюць сотні замежных студэнтаў для атрымання вышэйшай адукацыі. Працэс іх навучання ў Беларусі дастаткова адладжаны: фарміруюцца групы падрыхтоўчага аддзялення для вывучэння рускай мовы, ствараюцца англамоўныя групы і г.д. Аднак ёсць катэгорыя студэнтаў-інафонаў, якія дастаткова добра валодаюць рускай мовай. Гэта маладыя

людзі з Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Казахстан, Кіргізскай Рэспублікі і Рэспублікі Таджыкістан. Згодна заканадаўства Рэспублікі Беларусь іх, як правіла, залічаюць у групы разам з беларускімі студэнтамі, і навучальны працэс для названых асоб ажыццяўляецца па тых жа тыповых праграмах, што і для беларускіх студэнтаў. У выніку чаго гэтая катэгорыя замежных студэнтаў абавязана вывучыць курс “Беларуская мова. Прафесійная лексіка”. Праграма дадзенага курса грунтуецца на платформе базавых ведаў па беларускай мове за курс сярэдняй школы ў сістэме адукацыі Рэспублікі Беларусь. І калі адносна беларускіх студэнтаў усё зразумела, дык са студэнтамі з так звананага бліжняга замежжа ёсць праблема.

Умоўна такіх замежных студэнтаў можна падзяліць на дзве групы. Асобы, якія да паступлення ва ўніверсітэт некаторы час жылі на тэрыторыі Беларусі, могуць быць у пэўнай ступені аднесены да катэгорыі студэнтаў-білінгаў. Яны дастаткова добра разумеюць беларускую мову, могуць фарміраваць невялікія па лексічным аб’ёме, простыя сказы і нават валодаюць элементамі беларускага правапісу. Такія студэнты даволі паспяхова праходзяць курс вывучэння прафесійнай лексікі, і пры іх навучанні асноўную ўвагу неабходна акцэнтаваць на элементы моўнай інтэрферэнцыі, што непазбежна ў любых білінгаў. Мяккае вымаўленне зацвярдзелых гукаў, непраўільнае вызначэнне роду назоўнікаў, памылкі сінтаксічнага характару – усё гэта характэрна для названай катэгорыі студэнтаў. Таксама выкладчыку трэба мець на ўвазе, што для студэнтаў-білінгаў характэрна і адставанне ў авалодванні вуснай мовай, перакладзе работ навуковага стылю. Таму мэтазгодна даваць ім меншыя па аб’ёме заданні, дазваляць выкарыстоўваць у вуснай мове спрощаныя, неразвітыя выказванні. Тым не менш, як паказвае вопыт, гэтая катэгорыя студэнтаў паспяхова спраўляецца з праграмай і на выпуску валодае дастатковым аб’ёмам ведаў.

Большую складанасць выклікае праца са студэнтамі, якія ніколі не пражывалі на тэрыторыі Беларусі. Беларуская мова для іх гучыць упершыню, яны не разумеюць выкладчыка і таму поўнаасцю выпадаюць з агульнай конаўкі заняткаў. Перад выкладчыкам стаіць складанае пытанне: з аднаго боку, студэнт, згодна вучэбнай праграмы, абавязаны прайсці курс “Беларуская мова. Прафесійная лексіка”, з другога – займацца з ім індывідуальна пад час заняткаў не ўяўляецца магчымым, а з асноўным матэрыялам практычнага занятку ён, зразумела, справіцца не можа. Адзінае рацыянальнае выйсце – стварэнне асобнай групы для студэнтаў з нулявым узроўнем ведання беларускай мовы і правядзенне для іх асобных ад беларускіх студэнтаў заняткаў. Зразумела, што такі падыход патрабуе і асобнай праграмы. Галоўны акцэнт у працы з такімі студэнтамі павінен рабіцца не столькі на вывучэнне беларускай медыцынскай тэрміналогіі, колькі на засваенне агульнаўжывальнай беларускай лексікі. Студэнт павінен навучыцца разумець беларускую мову, умець чытаць беларускія тэксты, валодаць азамі вуснай мовы, ведаць асноўныя прынцыпы беларускага правапісу. Безумоўна, 34-х гадзін, адведзеных на вывучэнне курса “Беларуская мова. Прафесійная лексіка”, недастаткова. Як мінімум трэба даць на вывучэнне беларускай мовы 72 гадзіны. У свой час у Гродзенскім медыцынскім універсітэце такая катэгорыя студэнтаў вывучала беларускую мову ў аб’ёме 144

гадзіны на працягу 1 і 2 курсаў навучання. Эфект быў значны. Па заканчэнні курса студэнты досыць свабодна размаўлялі па-беларуску, читалі, пераказвалі навуковыя тэксты, валодалі навыкамі беларускага правапісу.

Знаходзячыся на працягу шасці год навучання ў краіне з дзяржаўным білінгвізмам, студэнты-інафоны, па іх жа сцвярджэнні, пастаянна адчуваюць неабходнасць у дадатковых ведах па беларускай мове. Дарэчы, згодна праведзеных апытаў, амаль дваццаць адсоткаў студэнтаў з далёкага замежжа таксама, апроч рускай мовы, хацелі б набыць пэўныя практычныя навыкі ў галіне беларускай мовы. Магчыма, ёсць сэнс падумаць і над факультатывам па беларускай мове для жадаючых з ліку замежных студэнтаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БІ